

Községi és felekezeti tanítók részére adományozandó személyi pótlékok.

386/1910. K. B. *Határozat.*

Az 1907. évi XXVII. t.-cz. 4. §-a alapján a községi és felekezeti iskolai tanítók részére a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr által adományozandó fizetés természetével bíró személyi pótlékok elnyerés tekintetében az illető iskolafentartók és tanítók figyelemmel ezen közigazgatási bizottságnak, a vármegye „Hivatalos Lapja” 1909. 8. számában 414/1909. sz. a. közzétett, minden irányban részletes útbaigazító nyújtó, a városi és községi irattárakban meglevő határozatra azzal a hozzáadással, hogy:

1. A hivatkozott határozatban bekívántak az előírt módon felszerelt iskolaszéki, illetőleg tanítói kérvények f. évi márczius hó 20-ig a vármegye kir. tanfelügyelőjéhez további eljárás végett mulhatlanul bejuttatandók.

2. Ezen kérvényekhez az illetékes polgármesterrel, illetőleg főszolgabíróval hivatalos megfelelő nyilatkozatok is csatolandók.

3. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 113577/1909. sz. a. kelt rendelete szerint olyan tényleges igazgató-tanítók, kik igazgatói működésük az iskolafentartótól külön igazgatói díjban részesülnek, a szóban levő személyi pótlék elnyeréséért egyáltalában nem folyamodhatnak.

Felhivatnak a szab. kir. városok tanácsai, a községi elöljáróságok és az utóbbiakkal kapcsolatban kifejezetten a községi és körjegyzők, hogy ezen, valamint a már hivatkozott 414/1909. sz. a. kelt közigazgatási bizottsági határozatot haladéktalanul felelős terhe alatt az illető iskolaszékekkel közöljék oly czélból, hogy azt tudomásul véve, ahhoz az illető tanítók érdekében a legszorosabban alkalmazkodjanak, s mindkét idézett határozatról másolatot véve, azt irattárukba őrizzék meg.

Ezen határozat megjelenésétől számított hatálylos a vármegye „Hivatalos Lapjában” közzétételük.

Pozsony, 1910. február 10.

Petőcz Jenő
alispán.

Az iskolai mulasztások megtorlása.

3788/1909. K. B.

Vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter 92.964/1909. sz. a. kelt rendelete, melylyel a magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventjének felterjesztése folytán felhívja a közigazgatási bizottságok legkomolyabb figyelmét a tankötelesek iskolai mulasztásainak országszerte tapasztalt szertelen, intézkedés nélkül nem hagyható tömegességére.

Határozat.

Hivatkozással ezen közigazgatási bizottságnak ez ügyben a vallás és közokt. m. kir. miniszter 1907. évi július hó 8-án 2085 eln. sz. a kiadott körrendelete folytán a vármegye „Hivatalos Lapja” 1907. évi 32. számában egész terjedelmében közzétett 1889/1907. sz. határozatára, a bevezetésben hivatkozott miniszteri rendelet a vármegye hivatalos lapjában megjelenésétől számított hatálylyal a járási főszolgabírák, városi tanácsok és a községi előljáróságok legszorosabb alkalmazkodásául azzal tétetik közzé, hogy

1. nevezett hivatalos közegek a közigazgatási bizottság idézett 1889/1907 számú határozatában az iskolai mulasztások szabályszerű kezelése és megtorlása körül előírt köteleseiket fegyelmi felelősség terhe alatt a legszorosabban nyilvántartsák és azok teljesítése elől egyáltalában ki ne térjenek, nevezetesen:

2. a hivatkozott 1907. évi július hó 8-án 2085. eln. sz. a. kelt vall. és közokt., a közigazgatási bizottság szintén idézett 1889/1907. számú határozatával foganatosított miniszteri rendelet 30. §-ában előírt G) mintájú iskolai mulasztási nyilvántartási naplót a városi kapitányi hivatalok és a községi előljáróságok fegyelmi felelősség terhe alatt az ott előírt módon, minden kételyt kizáró pontossággal szabályszerűen vezessék, a polgármesterek és a főszolgabírák pedig az idézett rendelet 36. és 37. §-ához képest ezen nyilvántartási naplót évenként legalább egyszer vizsgálják felül, láttamozásukkal lássák el és hanyagság esetén rendezett tanácsu városokban a szóban levő nyilvántartási naplót vezető városi közegre, kis- és nagyközségekben pedig az előljáróságra a 2—10 koronáig terjedhető rendbirságot haladéktalanul alkalmazzzák, súlyosabb beszámításu hanyagság esetében pedig a fegyelmi eljárás megindítása iránt haladéktalanul intézkedjenek;

3. a kir. tanfelügyelő szoros köteleességévé tétetik a szóban levő iskolai mulasztási nyilvántartási naplót, hivatalos látogatásai alkalmával a legbehatóbb figyelemmel megvizsgálni s hanyagság esetében ezen közigazgatási bizottságnak jelentést tenni, kiterjeszkedőleg arra a körülményre is, nem történt-e a helyi tanhatóság, illetőleg az igazgató és vezértanító részéről az iskolamulasztásoknak szabályszerű, a községi előljáróságoknak teendő előírt két heti bejelentése körül megtorlást, esetleg fegyelmi intézkedést igénylő hanyagság?

Az iskolai mulasztások ügyének rendes közigazgatási ellátása a hazai népnevelés eredményének fő elengedhetlen feltételét képezvén, az említett hivatalos közegeknek annak szabályszerű kezelése körüli kötelességű buzgalma, esetleg hanyagsága egyfelől a legtehebb elismerést érdemli, másfelől az egész népnevelési ügyi organizmus megrontásával, megtorlás nélkül nem hagyható.

A városok tanácsainak és a községi előljáróságoknak köteleességévé tétetik ezen határozatot a hatáskörökkel, és pedig jellegkülömbösége nélkül haladéktalanul azzal közölni, hogy annak tartalmáról tudomásul véve, azt másolatban irattárunkban őrizték meg.

A bevezetésben hivatkozott 92264/1909. számú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri rendelet szövege:

„Valamennyi közigazgatási bizottságnak. A magyarországi református egyház egyetemes konventje a hivatkozott miniszteri rendelettel felhívta a figyelmét, hogy az összes egyházi hatóságok részéről állandó panasz tárgyát képezi a népiskolai tankötelesek nagy számu mulasztása.

A tanév idején egybeállított statisztikai kimutatásból a panasz mellett tanuskodnak, számadataikban meglehetősen nagy arányú kétségbeesést tárván fel az egyes iskolákban ezermintű és igen nagy százalékban kitüntetett igazolatlan és indokolatlan iskolai mulasztásoknak.

Kétségtelen, hogy ezen bajok legfőbb oka az iskolaszékeknek és gondnokságoknak lanyha érdekessége az iskola ügye iránt, és kiváltképen a községi előljáróságoknak a köteleességmulasztó szülőkkel, gyámokkal szemben követett és a törvény rendelkezéseit figyelmen kívül hagyó hanyag avagy erélytelen eljárása, amit igen sokszor nem vesz észre a kir. tanfelügyelő és ami fölgyakran átnéznek a közigazgatási bizottságok is.

Ezen állapotnak végét vetendő, felhívom a közigazgatási bizottságot, utasítsa az iskolaszékeket, hogy az iskolai gondnokságokat, hogy a tankötelesek beiskolázását, valamint a rendes iskolába járást hatáskörüktől minden rendelkezésükre álló módon biztosítani igyekezzenek, a mulasztókkal szemben különös figyelemmel járjanak el. A községi előljáróságokat szigorú utasítással lássa el arra nézve, hogy a bejelentett mulasztók szülőivel, gyámjaival szemben, a hivatkozott rendelet 27. §-a s az egyéb vonatkozó törvények és rendeletek értelmében, minden személyi tekintet nélkül megtorlás terhe mellett teljesítsék köteleseiket a törvény rendelkezéseit szigorúan alkalmazzák.

Az e tekintetben felöltő bármely mulasztást a közigazgatási bizottság a legszigorúbban torolja meg.

Budapest, 1909. november hó 20. A miniszter helyett: Tóth s. k., államtitkár.

Pozsony, 1910. január hó 25.

Petőcz,
h. elnök

Ingyenes iskolázásra vonatkozó 1908. XLVI. t.-cz. 5. §-ának végrehajtása.

3841/1909. K. B.

Vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter 150.000/1909. sz. a. kelt körrendelete az 1908. évi XLVI., az ingyenes iskolázásra vonatkozó t.-cz. 5. §-ának végrehajtása ügyében.

Határozat.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr a bevezetésben hivatkozott 150.000/1909. szám alatt kelt rendelete és ahhoz mellékelte **rovatos kimutatás** bővebb tájékozással, a városi tanácsok, községi elöljáróságok, községi és felekezeti iskolaszékek legszorosabb alkalmazkodása végett a vármegye Hivatalos Lapjában megjelenésétől számított hatálylallyal, azzal a meghagyással tétetik közzé, hogy az abban megszabott határidők és eljárási módok komoly következmények terhe alatt betartandók.

A hivatkozott miniszteri rendelettel kimondott és külön hangsúlyozást is igénylő irányító elvek, hogy az ingyenes népoktatás szociálpolitikai szempontból nagy fontosságú ügye végrehajtásának fenforgó első stádiumában a vármegyében elengedhetlen szabatosággal vitessék keresztül, a következőkben részleteztek:

1. Az eljárásnál kizárólag községi és felekezeti tanítókról van szó, kik két csoportra oszthatnak.

Az elsőbe tartoznak azon tanítók, kik számára fizetéskiegészítési vagy korpótléki államsegély utalványoztatott és a tan- és felvételi díjak fizetésük alkotórészeként azok számára a javadalmi jegyzőkönyvekben és díjlevelekben biztosítva vannak, kiknek ügyei a hivatkozott rendelet szerint együttes elbírálás alá esnek; a második csoportba tartoznak azon tanítók, kiknek számára fizetéskiegészítés és korpótlék címén államsegély még nem utalványoztatott és kiknek a tan- és felvételi díjak szintén fizetésük alkotó részét képezik és számukra a javadalmi jegyzőkönyvekben és díjlevelekben szintén biztosítva vannak, kiknek ügyei a rendelet szerint külön elbírálás alá tartoznak.

2. Államsegélylyel csak azon összegek pótolhatók, melyek a tanítói javadalom megállapítása alkalmával

kifejezetten tandíj és felvételi díj címén biztosított és mint ilyenek a tanítói javadalmi jegyzőkönyvben és díjlevelében tényleg szerepelnek.

3. Az 1908. évi XLVI. t.-cz. 5. §-a értelmében csakis azon iskolák, illetve tanítók részesülhetnek tan- és felvételi díjak korpótlása címén államsegélyben amelyek és akik az 1907. évi XXVII. t.-cz. feltételnek minden tekintetben megfelelnek.

4. A községi és felekezeti iskolaszéki elnöki feladatát képezi megállapítani a javadalmi jegyzőkönyv vagy díjlevelé adatai nyomán, melyek alapján az illető tanító nyugdíjigénye legutóbb rendeztetett, azt az összegget, melyre annak a tanítónak, ki már fizetéskiegészítési és korpótléki államsegélyt nyert és kinek a tan- és felvételi díj fizetése alkotó részét képezi, ezen korpótlása címén államsegélyre igénye van.

Az iskolaszéki elnök ezen összeget ezen közgazgatási bizottsági határozat tudomásulvétele után, annak végén közzétett rovatos kimutatás szerint és felhasználásával és pedig minden vízszintes vonalra egy-egy tanítói állást számítva, haladéktalanul, de legkésőbbben folyó évi február hó végeig a kir. tanfelügyelőnek hiteles alakban további eljárás végett bejelenteni tartozik *sz. a. kelt közgazgatási bizottság adatai helyességeért anyagiilag felelős.*

5. Ha az államsegélyt tandíj és felvételi díj korpótlása címén akár a községi, akár a felekezeti iskolák fentartó oly tanítója részére kívánja igénybe venni kinek ezen két tétel fizetése alkotó részét képezi, és számára eddig az 1907. évi XXVII. t.-cz. alapján sem fizetéskiegészítési, sem korpótléki államsegély nem utalványoztatott, ez esetben tartozik az iskolaszék a hivatkozott t.-cz. végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás 25. §-ában (lásd a vármegye Hivatalos Lapja 1907. évi 45. számában közzétett, a városi és községi irattárba meglevő 2714/1907. sz. a. kelt közgazgatási bizottsági határozatot) részletezett összes okmányokkal felszerelt és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez intézett kérvényt haladéktalanul, de legkésőbbben folyó évi február hó végéig ezen közgazgatási bizottsághoz beterjeszteni.

A bevezetésben hivatkozott vallás és közoktatásügyi miniszteri rendelet így szól:

Tankötelesek összeírása.

2028/1910. K. B.

Az 1910/1911. tanévi tankötelesek összeírása kiegészítve a vallás- és közokt. m. kir. miniszter 2294. 1908. sz. a. kelt rendeletével, melylyel városokban és több iskolával és sok utczával bíró nagyközségekben az iskolába beirt tankötelesek összeírását eltérőleg szabályozza s egyszersmind intézkedik az iskolai év elején be nem iratott nem iparos tanonc tankötelesek szülőinek az 1868. évi XXXVIII. t-cz. 4. §-ában elrendelt első megintésének eltérő módozatai iránt.

Határozat.

Az 1910/1911. tanévi tanköteleseknek haladéktalan összeírása a vall.- és közokt. m. kir. miniszter 1907. évi július hó 8-án 2085. sz. a. kelt, a közig. biz. 1889. 1907. határozatával foganatosított rendelete alapján (lásd Pozsonyvármegye Hivatalos Lapja 1907. évi 32. és 1908. évi 32. számát) az ott foglalt szabványok fegyelmi felelősség melletti betartásával ezennel elrendeltetik, mely azonban a vall.- és közokt. m. kir. miniszter 2294/1908. sz. a. kelt kiegészítő, alább közlött rendeletében foglalt módosítások szigorú betartásával lesz eszközözendő. Ezen határozat a vármegye Hivatalos Lapjában közlése időpontjától számított hatálylyal közzététetni rendeltetik.

A hivatkozott rendelet így szól:

A múlt 1908. évi július hó 8-án 2085. eln. sz. a. kelt rendelettemmel kiadott Utasítás kiegészítésül a következőket rendelem:

1. Városokban és több iskolával és sok utczával bíró nagyközségekben az iskolába beirt tankötelesekről az Utasítás 6. §-a értelmében kiállítandó A) mintájú név- és lakásjegyzékek helyett a csatolt A) mintának megfelelő kivonati lapok alkalmazhatók. Hogy e kétféle nyomtatvány közül melyik használtassék, ezt az iskolák vezetőinek meghallgatása után a város tanácsa, illetőleg a nagyközség előljárósága állapítja meg és a szükséges mennyiség megjelölése mellett július hó 1-ig közli a m. kir. központi statisztikai hivattal. A város (nagyközség, minden tanintézete az ekként megállapított mintát köteles kitölteni, a kétféle nyomtatvány vegyesen nem alkalmazható.

E kivonati lapok díjazásra való igény nélkül a felvételi naplóval egyidejűleg töltendő ki, azonban a város (nagyközség) neve, az iskola megjelölése, akár előzőleg, akár utólag bélyegzővel is rájuk nyomható.

A kivonati lapokat a beiratások befejezése után az iskola vezetője utcák és házzámok szerint rendeli és az utolsó beiratási naptól számított negyedik napra a város polgármesterének (nagyközség előljáróságának) kézbesíti. A hatóság (előljáróság) az összes tanintézetektől beérkezett kivonati lapokat, ugyancsak utcák és házzámok és azonfelül családok (lakásszámok) szerint szoros sorrendbe szedi s az egyes összeíró kerületek anyagát a kijelölt összeírónak átadja.

Egyebekben a kivonati lapok kezelését és felhasználását illetőleg az Utasításnak az A) mintájú jegyzékre vonatkozó intézkedései irányadók.

2. Az iskolai év elején be nem iratott nem tanonc tankötelesek szülőinek az 1868. évi XXXVIII t-cz. 4 §-ában elrendelt első megintését a jövőben a szintén csatolt B) I. mintájú s ugyancsak tárczám költségét nyomandó s a m. kir. központi statisztikai hivatal által rendelkezésre bocsátandó intőkönyv maguk az összeíról tartoznak teljesíteni, olyképen, hogy a B) mintájú összeírási lap kitöltése után azonnal kitöltik az intőt s annak szelvényét képező átvételi elismervényt is s az utóbbit az iskolába nem járó tanköteles szülőjével vagy iskoláztatásáért felelős más gondviselőjével aláíratják: az intőről letépve, magukhoz veszik, az intőt pedig a szülőnek, illetőleg más gondviselőnek átadják.

Az aláirt átvételi elismervények a B) mintájú lapokkal együtt a további eljárás céljaira a városi hatóságnak (községi előljáróságnak) adandók át.

Ha tanköteles gyermek az iskoláztatás alól felmentetett, továbbá, ha szülője vagy iskoláztatásáért felelős egyéb gondviselője nem ugyanabban a lakásban lakik, akkor az intő kiállítása elmarad s az utóbbi esetben az illető szülővel, vagy más gondviselővel szemben a hatóság (előljáróság) az Utasítás megfelelő (18—20) szakaszaiban körülírt eljárás marad hatályban az iskolába nem járó iparos és kereskedőinasok munkaadóival, illetőleg szülőivel szemben.

Az összeírók egy-egy intőért a hatóság (előljáróság) által a B) mintájú lapok kitöltéséért megállapított laponkénti egységdíj felét tevő díjazásban részesítendőek.

Felhívom a bizottságot, hogy ezen rendeletemet az érdekelt városok hatóságaival és nagyközségek előljáróságaival legközelebbi üléséből kibocsátandó köriratban közölje.

Pozsony, 1910. július 14.

Bartal,
elnök.

Képesített tanítók alkalmazása.

2029/1910. K. B.

Vallás- és közokt. m. kir. miniszter 61956/1910. sz. körrendelete, melyben tekintettel arra a körülményre, hogy az 1907. évi XXVII. t.-cz értelmében 1910. évi október hó 1-től csak szabályszerűen képesített tanítók alkalmazhatók, akként intézkedik, hogy:

1. Az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 133. §-a értelmében valamely nyilvános, akár állami, akár felekezeti tanítóképzőintézetben az egész tanfolyamot rendes tanítói minőségben be nem végzett s ezen az alapon tanítói oklevelet nem nyert, vagy nyilvános képezdei tanfolyamot magánúton nem végzett és valamely nyilvános tanítóképző intézetben tanképesítő vizsgálatot ki nem állott, azonban az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe mégis felvett tanítók jegyzéke 1910. évi augusztus hó végéig a kir. tanfelügyelő által előírt kimutatás mellett hozzá felterjesztessék oly czélból, hogy nyugdíjazásuk iránti eljárás megindíttassék és f. évi szeptember hó végéig be is fejeztessék, mely méltányos eljárásra csak azok a fenti tekintet alá eső tanítók számíthatnak, kik nyugdíjazás iránti kérvényüket f. évi augusztus hó végéig a kir. tanfelügyelőhöz már előzetesen beterjesztik, mert f. évi szeptember hó 30-án túl bemutatott hasonló kérvények már figyelembevételre nem számíthatnak, s az illető tanítók nyugdíj nélkül fognak elbocsáttatni.

2. Azok a tanítók, akik az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 133. fentebb részletezett §-a értelmében a tanképesítést meg nem szerezték és az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe felvéve nincsenek, 1910. szeptember hó 30-tól a tanítói pályáról eltiltassanak és eltávolíttassanak, mi iránt különben a vallás- és közokt. miniszter úr az egyházi főtanhatóságok útján is intézkedett.

3. A vallás- és közokt. m. kir. miniszter fentebb részletezett rendelkezése csak azokat, a vármegyei törvényhatóság területén elenyésző számban levő felekezeti tanítókat érinti, kiket az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. szabályszerű tanképesítő okmány nélkül, állomáson talált, vagy annak életbelépte után szintén szabályszerű tanképesítő okmány nélkül alkalmaztattak; de mindkét esetben az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe felvételre, míg tanítói oklevél nélküli, az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe fel nem vett tanítók eltávolítása, minden további eljárás nélkül van czélbavéve.

Határozat.

A vallás- és közokt. m. kir. miniszter hivatkozott 61956/1910. sz. körrendelete, mely a fentjelzett elvi határvonalakon kívül, a további részletekre nézve is felvilágosítást nyújtani alkalmas, a vármegyei „Hivatalos Lap”-ban közzététele időpontjától számított hatálylallyal

azzal hozatik nyilvánosságra, hogy azt az illető közokt. és körjegyzők 3 nap alatt a helyi felek, iskolafentartók, illetőleg az illető iskolaszéki elnökökkel felelősség terhe alatt oly czélből közöljék, hogy a fenti tekintet alá eső, vagyis méltányos nyugdíjra számítható tanítók összes minősítési okmányaival, összes szolg. bizonyítványjaival, keresztelőlével, családi értesítőjével, megválasztásukra vonatkozó iskolaszéki határozattal, egyházi főtanhatóság kinevezési okmányával, valamint kir. adóhivataltól nyert nyugdíjkönyvecskével felszerelendő nyugdíjazás iránti kérvényeit a kir. tanfelügyelőhöz f. é. augusztus hó 20-ig további eljárás végrehajtásul a kiemelt következmények terhe alatt tevéssé jesszék be.

A vallás- és közokt. m. kir. miniszter 61956/1910. sz. körrendelete így szól:

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 61956. szám. Az 1907. évi 27. t.-cz. 1910. évi október hó 1-ével egész terjedelmében hatályba lép, s így az időtől az elemi népiskolai tanítói állásokon csak az 1868. évi 38. t.-cz. 133. §-a szerint képesített és csak rendes tanítók működhetnek, — s e szerint a képesítés nem bíró, vagy nem szabályszerűen képesített tanítók a jelzett időtől kezdve a tanítói pályán nem maradvannak meg. Szigorúan véve tehát ezek a tanítók a folyó év október hó 1-től kezdve a tanítói pályáról letiltandók volnának anélkül, hogy az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe esetleg felvételükkel kilátásba helyezése nyugdíjban részesíttetnének, mert az 1875. évi 32. t.-cz. 2 §-a értelmében nyugdíjban is csak az 1868. évi 38. t.-cz. 133. §-ában előírt, szabályszerű képesítéssel bíró tanítók részesíthetők, akik a népoktatási törvény rendelkezései értelmében jogszerűen tanítókként működnek. Ilyenek pedig a képesítés nélküli, avagy a nem szabályszerűen képesített tanítók nem tekinthetők, így az orsz. tanítói nyugdíjalapból szigorúan véve nyugdíjra nem is tarthatnak igényt. Minthogy azonban ezeknek a tanítóknak egy része az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe — bár nem jogszerűen — felvételre: erre való tekintettel méltányosságból nem zárkozom el az elől, hogy ezek a nyugdíjintézetbe már felvett képesítetlen, vagy nem szabályszerűen képesített tanítók amennyiben a többi törvénybeli kellékeknek megfelelően az 1893. évi 26. t.-cz. alapján igényelhető minimális javadalom után megállapítandó nyugdíj mellett távolíttassanak el a tanítói pályáról. Erre való tekintettel elhivom a Tanfelügyelő urat, hogy mindazokat a tanítókat, akik törvénytelenül (1868. 38. t.-cz. 133. § tanítói képesítéssel nem bírnak, de az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe (esetleg az 1877. évi 5716 sz. körrendelet alapján) felvételre, továbbá azokat, a főle-

Az országos közoktatásügyi tanács kiküldöttje a vármegyei elemi népiskolák és kiseddóvó-intézetek általános tanulmányi eredménye és különösen a magyar nyelvi és történelmi tanítás módszerének és eredményének megfigyelése 2762/1910. czéljából.

Van szerencsém felkérni a rendezett tanácsu szab. kir. városok polgármestereit, a jegyző és körjegyző urakat, hogy az alábbi vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletet az illetőségükhöz tartozó helyi tanhatóságukkal az iskolák jellegének különbsége nélkül mielőbb közölni szivesek legyenek.

A vallás és közoktatásügyi miniszter úr rendelete így szól:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől, 5267. eln. szám/1910. Az Országos Közoktatási Tanács szabályzatának 29. szakasza alapján kiküldöttem Dr. Pechány Adolf budapesti áll. főreáliskolai tanárt, mint az Országos Közoktatási Tanács szakértőjét Pozsonyvármegye elemi népiskoláihoz és kiseddóvó intézeteihez az általános tanulmányi eredmény és különösen a magyar nyelvi és történelmi tanítás módszerének és eredményének megfigyelésére. Az Országos Közoktatás-

ügyi Tanács tagjainak, illetőleg szakértőinek az iskolák meglátogatása alkalmával semminemű rendelkezési joguk nincsen, de az igazgatók tudtával meglátogathatják a tanítási órákat, jelen lehetnek a vizsgálatokon, megtekinthetik az írásbeli dolgozatokat, tudomást vehetnek a szertárak, könyvtárak és muzeumok tartalmáról. A fennálló gyakorlat szerint az iskolalátogatók oly tanintézetekben, melyekben több tanerő működik, a testülettel bizalmas értekezletet tartanak, amelyen tapasztalataikat előadják s az érdekeltek esetleges ellenszrevételeit meghallgatják. Az értekezletről, bizalmas jellegénél fogva jegyzőkönyvet nem vesznek fel, de annak alapján jelentést tesznek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak. Erről a kir. tanfelügyelőséget tudomás és további eljárás végett oly hozzáadásal értesítem, hogy amennyiben jelen intézkedésem felekezeti tanintézetekre vonatkozik, erről az illetékes egyházi főhatóságokat egyidejűleg tudositottam. Budapest, 1910. augusztus 15. A miniszter helyett: Molnár s. k. államtitkár.

Pozsony, 1910. szeptember 26.

Plachy Bertalan,
kir. tan. tanfelügyelő.

A néptanítók részvéte az 1910. VIII. t.-cz. 3. §-a értelmében az 1910. évi január hó első napjaiban keresztül viendő népszámlálásban.

3021/1910.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 3617/1910. eln. sz. a. kelt rendeletével akként intézkedett, hogy az 1910. évi népszámlálásról szóló VIII. t.-cz. 3. §-a és ezen törvény végrehajtására vonatkozó általános utasítás 14. §-a utolsó bekezdése értelmében nyilvános, vagy nyilvános joggal felruházott elemi iskolákban alkalmazott férfitanítók, tekintet nélkül az iskola fenntartójára, egy számláló kerületben a számláló biztosi, esetleg felülvizsgálói teendők ellátását, ha a főszolgabíró vagy polgármester által számláló biztossá vagy felülvizsgálóvá kineveztetnek, *a törvényben biztosított díjazás mellett, fegyelmi felelősség terhe alatt elvállalni és teljesíteni kötelesek.*

Az idézett törvényszakasz értelmében mindazon iskolákban, illetőleg osztályokban, a melyeknek tanítói a népszámlálásban, mint számláló biztosok, esetleg mint felülvizsgálók is részt vesznek, a tanítás az összeírási napokon, legfeljebb azonban hat iskolai napon szünetelhet, hogy azonban a tanítási időben való veszteség lehetőleg

csökkenjen, az állami elemi iskolák gondnokságai, községi és felekezeti elemi iskolák iskolaszékei a népszámláló biztosokul kinevezett tanítókat a népszámláló munkálat oly módon való beosztására szólítsák fel, hogy az lehetőleg 1911. évi január hó 8-ig bezárólag kész legyen, és így ők a tanítást január hó 9-én megkezdjék.

Oly állami és községi elemi iskolákban, a hol meglehetősen kevesen maradt munkában, és az osztályok nem túltömöttek, a számláló biztosi, illetőleg felülvizsgálói minőségben működő tanító osztályösszevonással a többi tanító által helyettesítendő.

Felkérem a főszolgabíró és polgármester urakat, hogy szakminiszter úr ő Nagyméltósága fenti rendelkezéséről tudomást venni, és ahoz alkalmazkodni szives legyenek.

A községi és körjegyző urakat pedig felkérem, hogy a fenti kormányi rendelkezésről szintén tudomást véve és ahhoz szorosan alkalmazkodva, azt a körzetükben levő helyi tanhatóságokkal, az iskolák jellegére vonatkozó tekintet nélkül egész terjedelmében kellő alkalmazkodással végeztessék, felelősségük tudatában haladéktalanul közöljék.

Pozsony, 1910 szeptember hó 30.

Flachy Bertalan,
kir. tan., tanfelügyelő

2869/1910.

Pozsonyvármegye közigazgatási bizottságától.

Magyarnyelvű oktatás a nem magyar nyelvű községi és felekezeti iskolákban.

A m. kir. vallás és közokt. miniszter 131357/1908. sz. a. kelt rendelete, melyben az 1907. XXVII. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 40. §-ának utolsó bekezdése alapján a nem magyar tanítási nyelvű községi és felekezeti iskolába járó magyar anyanyelvű és szülőik vagy gyámjaik kívánságára magyarul tanulni óhajtó nem magyar anyanyelvű tankötelesek összeírása iránt szemelött tartva 63406/1908. sz. a. kelt rendeletében körülírt követelményeket, akképen intézkedik, hogy a vonatkozó kimutatások oly czélból, hogy az 1907. évi XXVII. t.-cz. 18. §-a első bekezdése értelmében a fentjelzett tanulónak kizárólag az állam nyelvéen való tanítása kormányilag elrendelhető legyen, a kir. tanfelügyelőséghez oly időben terjesztessenek fel, hogy ez utóbbi azokat javaslata kíséretében kitérés nélkül és sürgetést be nem várva, minden év november hó 20-ig a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez felterjeszthesse.

Határozat.

A szab. kir. városok tanácsai, a községi és körjegyzők figyelme felhivatik a közigazgatási bizottság 1909. évi szeptember hó 24-én 2920/1909. sz. a. kelt határozatára (l. a vm. Hivatalos Lap 1909. évi 40. számát) azzal, hogy azt a mellékelt rovatos kimutatásj mintával, a területükön levő nem magyar tanítási nyelvű községi és felekezeti iskolák helyi tanhatóságaival haladéktalanul közöljék azzal az utasítással, miszerint ezen határozatban foglalt részletes kitanításhoz alkalmazkodva, a kívánt kimutatást készítsék el és azt a vármegye kir. tanfelügyelőjéhez f. évi november hó 15-ig sürgetés bevárása nélkül felelősségük tudatában mulhatlanul tejjessék be.

Ezen rendelkezés a vármegye Hivatalos Lapjában megjelenésétől számított hatálylyal a vonatkozó rovatos kimutatási mintával együtt közzététetni rendeltetik és erről egyuttal kellő nyilvántartás végett a kir. tanfelügyelő is értesítettik.

Pozsony, 1910. október 6.

Bartal,
elnök.

Járás neve:

Község neve:

KIMUTATÁSA

. nem magyar tanítási nyelvű iskola magyar anyanyelvű és nem magyar anyanyelvű, azokban szülőik vagy gyámjuk óhajtására magyarul tanulni kívánó mindennapi tanköteleseinek az 1907. évi XXVII. t.-cz. 18. §-a értelmében.

I. Magyar anyanyelvű mindennapi iskolába járó növendékek.

Sorszám	A mindennapi növendékek neve	Szülőjének neve

II. Nem magyar anyanyelvű mindennapi iskolába járó növendékek.

Sorszám	A mindennapi növendékek neve	Szülőjének neve

Az iskola növendékeinek létszáma, akikből magyar anyanyelvű, tótanyanyelvű

iskolaszéki elnök aláírása

P. H.

körjegyző aláírása.

tanítók aláírása.

Pozsonyvármegye közigazgatási bizottsága.

2834/1910.

Elemi népoktatás ingyenessége.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1910. szept. 17-én 100.600. sz. a. kelt körrendelete, mellyel az elemi népoktatás ingyenségéről szóló 1908: XLVI. tcz. végrehajtását bevezeti.

Határozat.

A szóbanlevő végrehajtási Utasítás a felekezeti népiskolák főtanhatóságaival a vall. és közokt. miniszter által közöltetvén, s azok azt a hatáskörükhöz tartozó iskolafenntartóknak tudomására hozván, nemkülönbön a minden iskolafenntartónak hivatalból járó néptanítók lapjában is egész terjedelmében megjelenvén: ezen közigazgatási bizottság az idézett t.-cz. végrehajtása első stadiumának bevezetéséül a községi és felekezeti iskolák fenntartóit minden irányban tájékoztatni alkalmas elvek közzétételére szorítkozik

1. Csak az 1908. évi XLVI. t.-cz. értelmében a községi vagy felekezeti iskola dologi kiadásaira szolgáló tan és felvételi díjakból eredő jövedelem esik állami kárpótlás alá, miután történt felterjesztés folytán a közokt. kormány intézkedése alatt áll a tanítók személyi járandóságát képező kárpótlás (lásd a vármegye Hivatalos Lapja 1910. évi 6-ik számában közzétett 3841. 1909. számú közg. bizottsági határozatot.)

2. A fentjelzett dologi kárpótlásul szolgáló tandíj és felvételi díj jövedelem megállapításául szolgálnak a községi és felekezeti népiskolák 1905/6, 1906/7 és 1907/8. tanévi költségvetésében ilyen díjak czimén előirányozva volt összegek egy évi átlaga, azonban a kárpótlási összeg nem haladhatja meg azt az összeget, mely az illető iskola *tandíjköteles növendékeinél fejjenkint számított évi 15 K tandíjnak és 1 K felvételi díjnak megfelel.*

3. Az állami kárpótlás csak a fentjelzeit három tanév (1905/6, 1906/7, 1907/8) fentrészletezett átlagos eredménye alapján és csakis az ezzel felérő összeg erejéig igényelhető.

4. Az esetben, ha a községi, vagy felekezeti iskola az 1908. évi XLVI. t.-cz. 5. §-ában említett 1905/1906. tanévet követőleg, de 1910. évi szeptember hó 1-je, azaz: a törvény hatályba léptének napja előtt kezdette meg működését, az iskolai költségvetések a a tandíjkárpótlás összegének megállapítása végett az iskola megnyitától folytatólag mutatandók be a számadásokkal, felvételi naplókkal s a község azon bizonyítványával, melyben igazoltatik, hogy a községben van-e állami iskola, vagy sem, kivettett-e községi népiskoláknál az 5%-os iskolai pótdadó s az felhasznált-e; a felekezeti iskoláknál mennyi a felekezeti iskolai pótdadó s meghaladja-e az az állami egyenes adó 5%-át?

5. Ha az iskola, melynek javára a kárpótlás kéreztetik, az 1907. évi XXVII. t.-cz. alapján államsegélyt már élvez, akkor a vonatkozó kérvényhez: 1905/1906., 1906/1907. és 1907/1908. tanévi költségvetéseken, számadásokon, felvételi naplókön és az iskolai pótdadók mérvére és felhasználására vonatkozó s az előző pontban említett községi bizonyítványon kívül más okmányoknak a csatolása nem szükséges.

6. Ha az iskola az 1907. évi XXVII. t.-cz. alapján államsegélyben még nem részesült volna, a dologi tandíjkárpótlás iránti államsegély kérvényhez az előbbi pontokban említett okmányokon kívül csatolandók még mindazon okmányok is, melyeket az 1907. évi XXVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában az 1907. évi 76.000. sz. rendelettel kiadott Utasítás 25 §-a előir. (Ez irányban lásd a részletesebb Utasítást a minden jegyzői irodába feltalálható Vármegyei Hivatalos Lap 1907. évi 41. számában közzétett 2714/1907. sz. a kelt közigazgatási bizottsági határozatban.)

7. Az olyan községi iskolaszékek dologi tandíj kárpótlás iránti kérvényei, melyek az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 30. §-a által engedélyezett 5%-os iskolai pótdadót ki nem vetették, vagy ki nem merítették, továbbá azon felekezeti iskolaszékek kérvényei, hol az egyházközségi tagok iskolájuk fenntartására legalább is állami egyenes adójuk 5%-ával felérő hozzájárulást nem biztosítanak, tárgyalás alá nem vehetők s a közigazgatási bizottság által visszautasítottak.

8. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett s a fentiek szerint szabályszerűen felszerelendő községi és felekezeti iskolaszéki kérvények a közigazgatási bizottsághoz 1910. évi december hó 31-ig terjesztendők be annál is inkább, mert a később beérkezőt folyamodványok figyelembe nem vehetők.

Felhivatnak a szab. kir. rendezett tanácsú városok polgármesterei, a községi és körjegyzők, hogy ezen határozatot a területükön levő községi és felekezeti iskolafenntartókkal felelősségük tudatában haladéktalanul közöljék s azoknak a szóbanlevő szociálpolitikai szempontból nagyfontosságú népnevelésügyi törvényhozási alkotás keresztülvitelénél a legkészségebb hivatalos támogatást adják meg.

Ezen határozat megjelenésétől számított hatálylallyal a vármegye Hivatalos Lapjában közzététetik.

Pozsony, 1910. október 6.

Bartal Aurél,
főispán, elnök.

A nemmagyar tanítási nyelvű népiskolákban, egyes tárgyaknak az állam nyelvén való oktatásának terve és a reá vonatkozó útmutatás.
2912/1910. K. B.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 80.000/1910. sz. a. kelt körrendelete, a melylyel 1907. évi XXVII. t.-cz. 20. §-a alapján egy példányban megküldi az államsegélyt élvező nemmagyar tanítási nyelvű népiskolák részére a magyar nyelv, számolás, a hazai földrajz és történelem, továbbá a polgári jogok és kötelességek az állam nyelvén való oktatásának tervét s az ahhoz hozzáfűzött Útmutatást, az egyházi főtanhatóságokhoz intézett megkeresést, nemkülönben a kir. tanfelügyelőkhez intézett rendeletet, tudomás és mihez-tartás végett.

Határozat.

Tekintettel arra a körülményre, hogy az új tanterv végrehajtásának számonkérése a kir. tanfelügyelőre nézve a folyó 1910/1911. tanévben már kötelezővé válik és így szigorúan követelendő minden államsegélyt élvező tanítótól, hogy az új tantervet a f. iskolai évben használatba vegye, a bevezetésben hivatkozott 80.000/1910. számú, a kir. tanfelügyelőséghez intézett rendelet, miután az egyházi főtanhatóságok saját hatáskörükben a végrehajtás iránt intézkedtek, a nemzeti irányú népnevelés minden irányban a legkomolyabban értelmesebb és semmiféle kényelmi szempontnak fel nem áldozható nagyfontosságú érdekében, hogy annak a vármegye területén is a kellő nyilvánosság biztosítottassék, a vármegye Hivatalos Lapjában egész terjedelmében közzététetik azzal az utasítással, hogy a községi és körjegyzők azt az illetőségükhöz tartozó iskolafentartókkal felelősségük, de hazafias kötelességük tudatában is haladéktalanul közöljék oly módon, hogy annak lemásolás iránt az illető tanítóknak megfelelő módot és alkalmat nyujtsanak azzal a hozzáadással, hogy a tanterv és rendelet szabványainak mellőzése megtorlás nélkül nem maradható fegyelmi vétséget képez

A hivatkozott rendelet így szól:

80.000. szám. Az 1907. évi XXVII. t.-cz. 20. §-a feladatomra tette, hogy az államsegélyt élvező, nem magyar tanítási nyelvű községi és azon hitfelekezeti elemi népiskolák részére, amelyek az iskolafentartó részéről bemutatott s általam jóváhagyott tantervvel nem rendelkeznek, a magyar nyelv, a számolás, a hazai földrajz és történelem, továbbá a polgári jogok és kötelességek tanításának tervét megállapítsam.

A törvény ezen rendelkezésének teszek eleget akkor, amidőn a hivatott tényezők bevonásával elkészült tantervet ezennel kiadom és a mondott iskolákra kiterjesztetten, érvényre emelem.

A tantervtől való eltérés, vagy az óraszám csökkenése, ha az a tanító mulasztására vezethető vissza, tanítóval szemben az 1907. évi XXVII. t.-cz. 22. §-ának a), b), h) és i) pontjaiba ütköző fegyelmi vétség tényálladékát állapítja meg.

Az új tanterv végrehajtásának számonkérése kir. tanfelügyelőkre nézve a folyó 1910/1911. tanévben már kötelezővé válik. Szigorúan megkövetelendő tehát minden államsegélyt élvező tanítótól, hogy az új tantervet már a folyó iskolaévben használatba vegye.

A „Tanítási terv“ és „Útmutatások“ szüksége példányait idecsatolva, felhívom kir. tanfelügyelő urat, hogy azt tegye gondos tanulmánya tárgyává, mert tanfelügyelő úr feladata lesz nemcsak az ellenőrzés, de szükséges felvilágosítás és tanácsadás is a lefektetett elveknek, a kitűzött célnak megvalósítása érdekében.

A tanterv általános jellemzése céljából annál említésére szoritkozom, hogy az egytanítós hatosztályú népiskola szemellett tartásával készült. A tananyag tehát akként állapított meg, hogy az az „Útmutatások“ elveinek alkalmazása mellett, a legkedvezőtlenebb helyzetű népiskolában is, nehézség nélkül feldolgozható, keresztülvihető legyen.

A tantervnek ily szempontból való megállapítását az a tette indokolttá, hogy az államsegélyt élvező nem magyar tanítási nyelvű elemi népiskolák túlnyomó részét osztatlan iskola.

Ott, ahol az iskola tagolt, a tanítók kötelessége lesz, hogy a kiszabott tananyagot tüzetesebben tárgyalják, sőt annak körét itt-ott bővítsék is.

A tantervben felölelt tananyagnak eredményes feldolgozása kétségtelenül komoly munkára készíti a tanítót, és hogy ezen munkáját megkönnyítsem, az eredményt lehetőleg biztosítsam, a tantervhez rövid „Útmutatások“-at készíttettem.

Mivel pedig a népiskoláknak áldása a nemzeti nagy rétegeire csak úgy terjeszthető ki, ha az osztatlan iskola is minél teljesebb mértékben megfelel a követelményeknek, ép azért ajánlatos, hogy az osztatlan iskola tanítója fokozott mértékben használja fel az útmutatási tanácsait.

A kir. tanfelügyelő úr figyelmét külön felhívom a következőkre:

Az államsegélyt élvező nemmagyar tanítási nyelvű népiskolákban a miniszteri tanterv szerint tanítandó tárgyakat a törvény, míg a tárgyak anyagának mértékét a dolog természete szabta meg. E tekintetben a nemmagyar tanítási nyelvű népiskoláknál számottevő módosításokat nem volt szabad, de nem is kellett eszközölni, mert a tanító itt is ugyanazon feladat előtt áll, mint a magyar tanítási nyelvű iskolában.

Az általános óratervbem — a fennálló különbség folytán — természetesen némi eltérés van. Az egyes tárgyaknál mutatkozó órahiány azonban csak látszólagos, mert az a magyar beszélgetésekre fordított idő által nyer kipótlást.

A tanterv erőszakolt újításokkal nem áll elő, hanem a már kipróbált és hasznosnak bizonyult módokat alkalmazza.

Előnye, hogy minden egyes tárgynál pontosan megjelöli a kitűzött célt; meghatározza a tanítás anyagát, s ennek főbb pontjait kellő részletességgel állapítja meg. Ez által az egész tanterv félremagyarázást nem tűrő határozott jellegű nyert.

Ahol szükségesnek mutatkozott, ott az „Utmutatások” még inkább részletezik az anyagot, ezzel a tanító bizonytalanságát megszünteti, szilárd és biztos alapot szolgáltat neki az általa készítendő részletes tanmenet megállapításához.

Az egyes tárgyakra vonatkozólag szükségesnek tartom kiemelni a következőket:

A magyar nyelv tanításánál az eljárás a direkt módszerre alapított, gondos fokozatban adja a beszélgetés anyagát, figyelve arra, hogy a többi tárgyak anyagával a kapcsolat teljes összhangba hozható legyen.

A mennyiségtannál súlyt helyez a tárgyi körök meghatározására, a földrajznál a gazdasági vonatkozásokat emeli ki. Ugy e két tárgynál, valamint a történelem és a polgári jogoknál figyelembe veszi a „Tanterv” és „Utmutatás” a váltakozó tanmenetet.

Azonnal látható, hogy a „Tanítási terv” a tanítási anyag tekintetében lényegesen nem különbözik a használt tantervektől és mivel a tanítók számára adja az utmutatást is, használatba vételének nehézség nem állja útját.

Értesülésem és tudomásom szerint a tanítók egy része a magyar nyelv tanításánál még nem mutatja fel azt a jártasságot, amely a tanterv foganatosítása érdekében a többi megjelölt tárgyak tanításánál okvetlenül szükséges. E cél elérésében az „Utmutatás” nagy szolgálatot tehet minden törekvő tanítónak. Sokat fog találni ebből, amit munkájában mindenki azonnal és eredményesen alkalmazhat.

Ép ezért felhívom tanfelügyelő úr utján a tanítókat, hogy az „Utmutatás”-t is gondosan tanulmányozza, azzal behatóan foglalkozzék és elvárom, hogy tanfelügyelő úr iskolalátogatásai alkalmával az „Utmutatás”-t megbeszélései keretében bevonja, gondosan megfigyelve annak életbeléptetését és alkalmazását, kutassa az esetleg mutatkozó nem megfelelő eredmény okait is.

A tanítási eredmény elbírálásánál mindenkor figyelembe veendő az iskola külső körülményei, amelyek eshetőleg a legbuzgóbb tanítói munka mellett is csökkenthetik az eredményt.

Az „Utmutatás” szorosan a Tantervhez alkalmazkodik, annak feladatát magyarítja és a feladat elvégzésére jelöli meg a helyes utat. Első része a magyar nyelv tanítására vonatkozik, ahol szorosan az

adott viszonyokhoz alkalmazkodva, gyakorlati alapon szól a tanítás anyagáról, módszeréről és eszközeiről. A tanító munkájának megkönnyítése és eredményes volta érdekében tanácsot ad az osztályösszevonásra, a váltakozó tanmenetre és a csendes foglalkozásra.

Különös részében — szinte tanmenetszerű részletezéssel — adja a tananyagot s a módszertani utasítást az egyes osztályoknál is külön-külön.

Az „Utmutatás” második része a számolás, földrajz, történelem és a polgári jogok és kötelességek tanítására vonatkozik. Az itt nyújtott általános utmutatás legfontosabb része az, amely a magyar nyelv és a felsorolt többi tárgyak közötti kapcsolatot öleli fel.

A kapcsolatnak módszeres keresztülvitele az eredményes tanításnak leghathatósabb eszköze lesz, ugyanis a magyar beszélgetés anyaga a többi órák keretében alaposabb begyakorlást nyer, így elősegíti a tanulók nyelv-készségének gyarapodását, míg fordított alkalmazásában az egyes tárgyak anyaga, az egyes lecke, ismétlést nyer a magyar beszélgetés keretében.

Általában az „Utmutatás” nem általános elveket nyújt, hanem az alkalmazható és alkalmazandó gyakorlati eljárási módokat ismerteti. Nem akarja a tanítót önállóságától megfosztani, hanem helyes, célra vezető módszer ismertetésével munkáját akarja megkönnyíteni s elérni igyekszik azt, hogy eleven, pezsgő élet foglaljon helyet az iskolában.

Az „Utmutatás” főelve, a gyermek felfogásához mérten a legszükségesebbet nyújtani, de azt alaposan, s a gyakorlati életben felhasználható módon. Ennek megfelelően a tanítás a gyermek környezetéhez, a helyi természeti, társadalmi és gazdasági helyzetéhez alkalmazkodik, a gyermek lelkivilágának, ismeretkörének gondos figyelembevételével. Ügyel arra, hogy a gyermek ismeretei egymásba kapcsolódjanak, hangoztatja a szemléltetést, hogy így a dolgok szemléletéből indulhasson ki a tanítás s ezáltal a gyermeket az önmunkásságra serkentse.

Az „Utmutatás” tehát megadja az esetleges nehézségek leküzdésére az utat s módot, s ha a tanító ennek szellemében jár el, ha tanmenete helyes és módszeres, úgy a tanításnál kívánt eredmény nem maradhat el.

Felhívom Tanfelügyelő Urat, hogy minden tanítóval készíttesse el a „Tanítási terv” és „Utmutatás”-nak megfelelő állandó tanmenetet, s bekívánván azt, vizsgálja felül Ezen eljárásnál ügyeljen arra, vajjon a tanmenet figyelembe vette-e a helyi körülményeket? az ott szemlélet által szereshető ismeretekből indul-e ki a tanítás? szoros szigorúsággal, gondos módszerességgel van-e keresztülvive a tárgyak közötti kapcsolat, főleg a magyar beszélgetés anyagára való figyelemmel?

Tudomás végett idecsatolva megküldöm az egyházi főhatóságokhoz, a törvényhatósági közigazgatási bizottságokhoz egyidejűleg intézett körrendeleteimet. Budapest, 1910 szeptember 24. Zichy.

Pozsony, 1910. október 15.

Bartal,
főispán, elnök.